

XVI. BENEDEK
SUMMORUM PONTIFICUM
PÁPAI MEGNYILATKOZÁSOK

Sorozatszerkesztő

DIÓS ISTVÁN

XVI. BENEDEK PÁPA

SUMMORUM PONTIFICUM

MOTU PROPRIO KIADOTT
APOSTOLI LEVELE
A RÓMAI RÍTUS
RENDKÍVÜLI FORMÁJÁRÓL

SZENT ISTVÁN TÁRSULAT
az Apostoli Szentszék Könyvkiadója

Budapest 2007

A hivatalos latin szöveg
L'Osservatore Romano 2007. július 17. száma
mellékletéből

Fordította
DR. DIÓS ISTVÁN

Lektorálta
DR. VERBÉNYI ISTVÁN

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia
jóváhagyásával

ISBN 978 963 361 956 8
SZENT ISTVÁN TÁRSULAT
1053 Budapest, Kossuth Lajos u. 1.
Felelős kiadó: Dr. Rózsa Huba alelnök

Felelős kiadóvezető: Farkas Olivér igazgató
Készült a győri Palatia Nyomdában
Felelős vezető: Radek József

**Ôszentsége XVI. Benedek pápa levele
a püspökökhöz
az 1970-ben végrehajtott reform előtti
római liturgia használatáról szóló
Summorum Pontificum kezdetű
motu proprio kiadott apostoli levelének
közzététele alkalmából**

Kedves Püspök Testvéreim!

Nagy bizalommal és reménységgel adom lelkipásztori kezetekbe egy új, motu proprio kiadott apostoli levél szövegét az 1970-ben végrehajtott reform előtti római liturgia használatáról. A dokumentum hosszas reflexiók, sok-sok tanácskozás és imádság gyümölcse.

A megfelelő információk nélküli hírek és ítélezések nem kis zavart okoztak. Nagyon eltérő reakciók mutatkoztak az örömteli elfogadástól a kemény ellenkezésig egy olyan ügygel kapcsolatban, melynek tartalmát igazában nem ismerték.

E dokumentummal kapcsolatban közvetlenül két félelem jelentkezett, melyekkel ebben a levélben kicsit közelebbről szeretnék szeretnék szembenézni.

Az első félelem az, hogy támadás éri a II. Vatikáni Zsinat tekintélyét, s hogy egyik lényeges határozatát – a liturgikus reformot – tesszük kétségessé. Ez a félelem megalapozatlan. Ezzel kapcsolatban mindenekelőtt azt kell kijelentenünk, hogy a VI. Pál pápa által közzétett, majd II. János Pál pápa által két további kiadásban újra kiadott Misekönyv nyilvánvalóan az eucharisztikus liturgia normális – rendes – formája, és az is marad. A Római Misekönyv utolsó, Zsinat előtti megfogalmazása viszont, melyet XXIII. János pápa 1962-ben tett közzé és a Zsinat alatt is használták, most úgy lesz használható, mint a liturgikus ünneplés rendkívüli formája.

A Római Misekönyv e két megfogalmazásáról nem volna helyes úgy beszélni, mintha „két szertartás” lenne. Sokkal inkább egy és ugyanazon szertartás kettős használatáról van szó.

Ami az 1962-es Misekönyv használatát, mint a szentmise liturgiájának rendkívüli formáját illeti, szeretném fölhívni a figyelmet arra, hogy ez a Misekönyv jogilag soha nem került hatályon kívül, következésképpen elvileg mindig megengedett maradt. Az új Misekönyv bevezetésének pillanatában nem látszott szükségesnek az előző Misekönyv esetleges használatára vonatkozó szabályok kiadása. Valószínű volt a föltételezés, hogy csak néhány egyedi eset adódik, melyeket esetről esetre kell majd megoldani. Hamarosan kiderült azonban, hogy nem kevesen erősen kötődnek a római

rítus ezen, számukra gyermekkoruktól fogva megszokott használatához. Ez történt mindenekelőtt azokban az országokban, amelyekben a liturgikus mozgalom sokakat megajándékozott tartalmas liturgikus képzéssel, és mély, bensőséges kapcsolatba hozta őket a liturgikus ünneplés korábbi formájával. Valamennyien tudjuk, hogy a Lefebvre érsek által vezetett mozgalomban a régi Misekönyvhöz való ragaszkodás külső jellegzetességgé vált; az ebből született szakadás gyökerei azonban mélyebbre nyúltak. Sokan voltak, akik bár egyértelműen elfogadták a II. Vatikáni Zsinat kötelező jellegét és hűségesek voltak a pápához és a püspökökhöz, újra meg akarták találni a szent liturgia számukra kedves formáját; ez főként azért történt, mert sok helyen nem az új Misekönyv előírásait hűségesen követő módon ünnepeltek, hanem ezt a Misekönyvet úgy értelmezték, hogy fölhatalmazza vagy egyenesen kötelezi őket a kreativitásra, mely gyakran az elviselhetetlenségig eltorzította a liturgiát. Ezt tapasztalatból mondom, mert én magam is megéltem ezt az időszakot minden várakozásával és kudarcával. És láttam, milyen mély sebeket kaptak a liturgia önkényes eltorzítása miatt azok, akik nagyon mélyen az Egyház hitében gyökerezve éltek.

Ezért II. János Pál pápa, kötelességének érezte, hogy az 1988. július 2-án kiadott „Ecclesia Dei” motu proprio-jával az 1962-es Misekönyv használatának törvényes keretet adjon, mely azonban nem tartalmazott részleges előírásokat, hanem általános felhívást intézett a püspökökhöz, hogy legyenek nagylelkűek azon hívők „jogos kívánságai tekintetében”, akik a római szertartás ezen használatát kérik. Abban az órában a Pápa így akarta segíteni elsősorban a Szent X. Pius Testvériséget, hogy újra megtalálja a teljes egységet Péter utódával, s így próbálta gyógyítani az egyre fájdalmasabb sebet. Sajnos e megbékélés mindmáig nem történt meg; mindazonáltal sok közösség hálaival élt e motu proprio lehetőségeivel. Ellenben súlyos kérdés maradt az 1962-es Misekönyv használatának kérdése e csoportokon kívül, kiknek számára hiányoztak a pontos jogi normák, főként azért, mert a püspökök ezekben az esetekben attól féltek, hogy kétségessé válik a Zsinat tekintélye. Közvetlenül a II. Vatikáni Zsinat után azt lehetett föltételezni, hogy az 1962-es Misekönyv használatának kérése az idősebb nemzedékre korlátozódik, azokra, akik ezzel a Misekönyvvel együtt nőttek fel. Közben azonban kiderült, hogy fiatalok is fölfedezik ezt a liturgikus formát, vonzódnak hozzá, és benne találják meg a nekik megfelelő formát a szentséges Eucharisztia misztériumával való találkozáshoz. Így született meg egy világosabb jogi szabályozás igénye, melyet az 1988-as Motu Proprio idején nem lehetett előre látni; ezeknek a szabályoknak az is célja, hogy megszabadítsák a püspököket attól a teheről, hogy mindig újra kelljen mérlegelniük, milyen választ adjanak a különböző helyzetekre.

Második helyen a Motu Propriót megelőző megbeszélések során azt a félelmet fogalmazták meg, hogy az 1962-es Misekönyv használatának szélesebb körű lehetősége zavart vagy egyenesen szakadást kelthet a plébániai közösségekben. Ezt a félelmet sem látom igazán megalapozottnak. A régi Misekönyv használatának föltétele bizonyos liturgikus műveltség és a latin nyelv ismerete; akár egyik, akár másik nem nagyon gyakori. Már e konkrét föltételeket nézve is világos, hogy az új Misekönyv marad minden bizonnyal a római szertartás „rendes formája”, nem csupán a jogi

szabályozás miatt, hanem a valós helyzet miatt is, melyben a hívők közösségei élnek.

Igaz, hogy nem hiányoznak túlzások, s olykor szociális szempontok is, melyek helytelenül kötődnek a latin liturgia régi hagyományához ragaszkodó hívők magatartásához. Lelkipásztori okosságokat és szereteteket indítson és vezessen benneteket a tökéletesebb megoldásokra. Egyébként a római szertartás használatának két formája kölcsönösen gazdagíthatja egymást: a régi Misekönyvbe be lehet és be is kell illeszteni új szenteket és néhány új prefációt. Az „Ecclesia Dei” Bizottság a „régébbi szokást” gyakoroló intézményekkel együtt tanulmányozni fogja a gyakorlati lehetőségeket. A szentmisének a VI. Pál-féle Misekönyv szerinti ünneplése kifejezettebben megmutathatja – ami eddig gyakran nem történt meg – azt a szakralitást, amely sokak számára teszi vonzóvá a régi szokást. A legjobb biztosíték arra, hogy VI. Pál Misekönyve egyesíthesse a plébániai közösségeket és azok megszeressék, az, hogy előírásait nagy tisztelettel megtartva mutassák be a szentmisét; ez teszi láthatóvá e Misekönyv lelki gazdagságát és teológiai mélységét.

Igy jutottam el ahhoz a pozitív megindokláshoz, mely arra készítetett, hogy a jelen Motu Proprioval napra készsé tegyem az 1988-as Motu Propriót. A belső megbékélés eléréséről van szó az Egyházon belül. Visszatekintve a múltra, a megoszlásokra, melyek a századok folyamán megkínózták Krisztus testét, mindig az a benyomásunk, hogy a megoszlások születésének kritikus pillanataiban az Egyház felelősei nem tettek meg minden tőlük telhetőt ahhoz, hogy megőrizték vagy megnyerjék a megbékélést és az egységet. Az a benyomásom, hogy az Egyházon belüli mulasztásoknak megvolt a maguk vétkes része abban, hogy ezek a megoszlások megszilárdulhattak. Ez a múltra vetett pillantás ma kötelezettséget ró ránk: minden erőfeszítést meg kell tennünk, hogy azok számára, akik valóban óhajtják az egységet, lehetővé tegyük a megmaradást ebben az egységben, vagy annak újra megtalálását. Eszembe jut a második Korintusi levél egy mondata, melyben Szent Pál ezt írja: „Megnyílt nektek az ajkunk, és kitárult felétek a szívünk, korintusiak. Nem mi zárkóztunk el előletek, hanem ti nem nyitottátok ki a szíveteket. Mint gyermekeimhez szólok: ti is tegyetek úgy, mint én, tárjátok ki ti is a szíveteket!” (6,11–13). Kétségtelenül Pál ezt egy más összefüggésben mondja, de felszólítása nekünk is szól, s meg kell hogy érintsen bennünket is éppen ebben a témában. Tárjuk ki nagylelkűen a szívünket, és bocsássuk be mindazt, aminek a hit nyit teret.

Nincs semmiféle ellentmondás a Római Misekönyv egyik és másik kiadása között. A liturgia történetében növekedés és fejlődés van, de semmiféle törés nincsen. Ami az előző nemzedékek számára szent volt, számunkra is szent és nagy marad, s nem válhat váratlanul teljesen tiltottá vagy nem ítéltető károsnak. Mindegyikünknek jót tesz megőrizni azt a gazdagságot, mely az Egyház hitében és imádságában alakult ki, és jó biztosítani számára az azt megillető helyet. Nyilvánvaló, ahhoz, hogy a régi szokáshoz ragaszkodó közösségek papjai is megéljék a teljes közösséget, elvileg nem zárkozhatnak el az új könyvek szerinti ünnepléstől. Ugyanis nem volna összeegyeztethető az új szertartás értékének és szentségének elismerésével ugyanennek teljes kizárása.

Végezetül kedves Testvéreim, szívből hangsúlyozom, hogy ezek

az új szabályok semmiképpen nem csökkentik a ti tekintélyeteket és felelősségteket, sem a liturgia, sem híveitek lelkipásztori gondozása tekintetében. Ugyanis minden püspök saját egyházmegyéjében a liturgia irányítója (vö. Sacrosanctum Concilium 22. p.: „A szent liturgia irányítása egyedül az egyházi tekintélytől függ: az Apostoli Szentszékre és a jogszabályok szerint a püspökre tartozik”). Sértetlen marad tehát a püspök tekintélye, kinek továbbra is feladata ügyelni arra, hogy minden békességben és nyugalomban történjék. Ha olyan probléma vetődne fel, melyet a plébános nem tud megoldani, a helyi ordinárius mindig beavatkozhat, de természetesen teljes összhangban a Motu Proprio új szabályaival.

Továbbá arra kérélek benneteket, kedves Testvéreim, hogy e Motu Proprio hatályba lépése után 3 évvel írjátok meg tapasztalataitokat a Szentszéknek. Ha valóban komoly nehézségek kerülnének felszínre, meg fogjuk keresni a megoldás útjait.

Kedves Testvéreim, hálás és bizakodó lélekkel bízom lelkipásztori szívetekre e Motu Proprio sorait és szabályait. Mindig emlékezzünk Szent Pál apostolnak az Efezusi presbiterekhez intézett szavaira: „Vigyázzatok magatokra és az egész nyájra. Azért rendelt benneteket a Szentlélek az élére előljáróul, hogy igazgassátok az Isten egyházát, amelyet a tulajdon vére árán szerzett meg magának” (ApCsel 20,28).

Máriának, az Egyház Anyjának hatalmas közbenjárására bízom ezeket az új szabályokat és szívből adom Apostoli Áldásomat rátok, kedves Testvéreim, valamint egyházmegyéitek plébániáira, munkatársaitokra, az összes papokra és összes híveitekre is.

Kelt Szent Péternél, július 7-én

XVI. Benedek pápa

Litterae apostolicae
Motu proprio datae
Benedictus XVI
SUMMORUM PONTIFI

Summorum Pontificum cura ad hoc tempus usque semper fuit, ut Christi Ecclesia Divinae Maiestati cultum dignum offerret, «ad laudem et gloriam nominis Sui» et «ad utilitatem totius Ecclesiae Suae sanctae».

Ab immemorabili tempore sicut etiam in futurum, principium servandum est «iuxta quod unaquaeque Ecclesia particularis concordare debet cum universali Ecclesia non solum quoad fidei doctrinam et signa sacramentalia, sed etiam quoad usus universaliter acceptos ab apostolica et continua traditione, qui servandi sunt non solum ut errores vitentur, verum etiam ad fidei integritatem

tradendam, quia Ecclesiae lex orandi eius legi credendi respondet »[1].

Inter Pontifices qui talem debitam curam adhibuerunt, nomen excellit sancti Gregorii Magni, qui tam fidem catholicam quam thesauros cultus ac culturae a Romanis in saeculis praecedentibus cumulos novis Europae populis transmittendos curavit.

Sacrae Liturgiae tam Missae Sacrificii quam Officii Divini formam, uti in Urbe celebrabatur, definiri conservarique iussit. Monachos quoque et moniales maxime fovit, qui sub Regula sancti Benedicti militantes, ubique simul cum Evangelii annuntiatione illam quoque saluberrimam Regulae sententiam vita sua illustrarunt, «ut operi Dei nihil praeponeatur» (cap. 43). Tali modo sacra liturgia secundum morem Romanum non solum fidem et pietatem sed et culturam multarum gentium fecundavit. Constat utique liturgiam

[1] Institutio generalis Missalis Romani, Editio tertia, 2002, 397.

latinam variis suis formis Ecclesiae in omnibus aetatis christianae saeculis permultos Sanctos in vita spirituali stimulasse atque tot populos in religionis virtute roborasse ac eorundem pietatem fecundasse.

Ut autem Sacra Liturgia hoc munus efficacius expleret, plures alii Romani Pontifices decursu saeculorum peculiarem sollicitudinem impenderunt, inter quos eminet Sanctus Pius V, qui magno cum studio pastoralis, Concilio Tridentino exhortante, totum Ecclesiae cultum innovavit, librorum liturgicorum emendatorum et «ad normam Patrum instauratorum» editionem curavit eosque Ecclesiae Latinae usui dedit.

Inter Ritus Romani libros liturgicos patet eminere Missale Romanum, quod in Romana urbe succrevit, atque succedentibus saeculis gradatim formas assumpsit, quae cum illa in generationibus recentioribus vigente magnam habent similitudinem.

«Quod idem omnino propositum tempore progrediente Pontifices Romani sunt persecuti, cum novas ad aetates accommodaverunt aut ritus librosque liturgicos determinaverunt, ac deinde cum ineunte hoc nostro saeculo ampliorem iam complexi sunt redintegrationem »[2]. Sic vero egerunt Decessores nostri Clemens VIII, Urbanus VIII, sanctus Pius X[3], Benedictus XV, Pius XII et beatus Ioannes XXIII.

Recentioribus autem temporibus, Concilium Vaticanum II desiderium expressit, ut debita observantia et reverentia erga cultum divinum denuo instauraretur ac necessitatibus nostrae aetatis aptaretur.

Quo desiderio motus, Decessor noster Summus Pontifex Paulus VI libros liturgicos instauratos et partim innovatos anno

[2] Ioannes Paulus Pp. II, Litt. ap. Vicesimus quintus annus (4 Decembris 1988), 3: AAS 81 (1989), 899.

[3] Ibid.

1970 Ecclesiae Latinae approbavit; qui ubique terrarum permultas in linguas vulgares conversi, ab Episcopis atque a sacerdotibus et fidelibus libenter recepti sunt. Ioannes Paulus II, tertiam editionem typicam Missalis Romani recognovit. Sic Romani Pontifices operati sunt ut «hoc quasi aedificium liturgicum [...] rursus, dignitate splendidum et concinnitate» appareret[4].

Aliquibus autem in regionibus haud pauci fideles antecedentibus formis liturgicis, quae eorum culturam et spiritum tam profunde imbuerant, tanto amore et affectu adhaeserunt et adhaerere pergunt,

ut Summus Pontifex Ioannes Paulus II, horum fidelium pastorali cura motus, anno 1984 speciali Indulto “Quattuor abhinc annos”, a Congregatione pro Cultu Divino exarato, facultatem concessit utendi Missali Romano a Ioanne XXIII anno 1962 edito; anno autem 1988 Ioannes Paulus II iterum, litteris Apostolicis “Ecclesia Dei” Motu proprio datis, Episcopos exhortatus est ut talem facultatem late et generose in favorem omnium fidelium id petentium adhiberent.

Instantibus precibus horum fidelium iam a Praedecessore Nostro Ioanne Paulo II diu perpensis, auditis etiam a Nobis Patribus Cardinalibus in Concistorio die XXIII mensis martii anni 2006 habito, omnibus mature perpensis, invocato Spiritu Sancto et Dei freti auxilio, praesentibus Litteris Apostolicis decernimus quae sequuntur:

Art. 1. Missale Romanum a Paulo VI promulgatum ordinaria expressio “Legis orandi” Ecclesiae catholicae ritus latini est. Missale autem Romanum a S. Pio V promulgatum et a B. Ioanne XXIII denuo editum habeatur uti extraordinaria expressio eiusdem “Legis orandi” Ecclesiae et ob venerabilem et antiquum eius usum debito

[4] S. Pius Pp. X, Litt. Ap. Motu proprio datae Abhinc duos annos (23 Octobris 1913): AAS 5 (1913), 449–450; cfr Ioannes Paulus II, Litt. ap. Vicesimus quintus annus (4 Decembris 1988), 3: AAS 81 (1989), 899.

gaudeat honore. Hae duae expressiones “legis orandi” Ecclesiae, minime vero inducent in divisionem “legis credendi” Ecclesiae; sunt enim duo usus unici ritus romani. Proinde Missae Sacrificium, iuxta editionem typicam Missalis Romani a B. Ioanne XXIII anno 1962 promulgatam et numquam abrogatam, uti formam extraordinariam Liturgiae Ecclesiae, celebrare licet. Conditiones vero a documentis antecedentibus “Quattuor abhinc annos” et “Ecclesia Dei” pro usu huius Missalis statutae, substituuntur ut sequitur:

Art. 2. In Missis sine populo celebratis, quilibet sacerdos catholicus ritus latini, sive saecularis sive religiosus, uti potest aut Missali Romano a beato Papa Ioanne XXIII anno 1962 edito, aut Missali Romano a Summo Pontifice Paulo VI anno 1970 promulgato, et quidem qualibet die, excepto Triduo Sacro. Ad talem celebrationem secundum unum alterumve Missale, sacerdos nulla eget licentia, nec Sedis Apostolicae nec Ordinarii sui.

Art. 3. Si communitates Institutorum vitae consecratae atque Societatum vitae apostolicae iuris sive pontificii sive dioecesiani quae in celebratione conventuali seu “communitatis” in oratoriis propriis celebrationem sanctae Missae iuxta editionem Missalis Romani anno 1962 promulgatam habere cupiunt, id eis licet. Si singula communitas aut totum Institutum vel Societas tales celebrationes saepe vel plerumque vel permanentiter perficere vult, res a Superioribus maioribus ad normam iuris et secundum leges et statuta particularia decernatur.

Art. 4. Ad celebrationes sanctae Missae de quibus supra in art. 2 admitti possunt, servatis de iure servandis, etiam christifideles qui sua sponte id petunt.

Art. 5.

§ 1. In paroeciis, ubi coetus fidelium traditioni liturgicae antecedenti adhaerentium continenter existit, parochus eorum petitiones ad celebrandam sanctam Missam iuxta ritum Missalis Romani anno 1962 editi, libenter suscipiat. Ipse videat

ut harmonice concordetur bonum horum fidelium cum ordinaria paroeciae pastoralis cura, sub Episcopi regimine ad normam canonis 392, discordiam vitando et totius Ecclesiae unitatem fovendo.

§ 2. Celebratio secundum Missale B. Ioannis XXIII locum habere potest diebus ferialibus; dominicis autem et festis una etiam celebratio huiusmodi fieri potest.

§ 3. Fidelibus seu sacerdotibus id petentibus, parochus celebrationes, hac in forma extraordinaria, permittat etiam in adiunctis peculiaribus, uti sunt matrimonia, exsequiae aut celebrationes occasionales, verbi gratia peregrinationes.

§ 4. Sacerdotes Missali B. Ioannis XXIII utentes, idonei esse debent ac iure non impediti.

§ 5. In ecclesiis, quae non sunt nec paroeciales nec conventuales, Rectoris ecclesiae est concedere licentiam de qua supra.

Art. 6. In Missis iuxta Missale B. Ioannis XXIII celebratis cum populo, Lectiones proclamari possunt etiam lingua vernacula, utendo editionibus ab Apostolica Sede recognitis.

Art. 7. Ubi aliquis coetus fidelium laicorum, de quo in art. 5 § 1 petita a parochis non obtinuerit, de re certiore faciat Episcopum dioecesanum. Episcopus enixe rogatur ut eorum optatum

exaudiat. Si ille ad huiusmodi celebrationem providere non potest res ad Pontificiam Commissionem "Ecclesia Dei" referatur.

Art. 8. Episcopus, qui vult providere huiusmodi petitionibus christifidelium laicorum, sed ob varias causas impeditur, rem Pontificiae Commissioni "Ecclesia Dei" committere potest, quae ei consilium et auxilium dabit.

Art. 9.

§ 1. Parochus item, omnibus bene perpensis, licentiam concedere potest utendi rituali antiquiore in administrandis sacramentis Baptismatis, Matrimonii, Poenitentiae et Unctionis Infirmorum, bono animarum id suadente.

§ 2. Ordinariis autem facultas conceditur celebrandi Confirmationis sacramentum utendo Pontificali Romano antiquo, bono animarum id suadente.

§ 3. Fas est clericis in sacris constitutis uti etiam Breviario Romano a B. Ioanne XXIII anno 1962 promulgato.

Art. 10. Fas est Ordinario loci, si opportunum iudicaverit, paroeciam personalem ad normam canonis 518 pro celebrationibus iuxta formam antiquiorem ritus romani erigere aut rectorem vel cappellanum nominare, servatis de iure servandis.

Art. 11. Pontificia Commissio "Ecclesia Dei" a Ioanne Paulo II anno 1988 erecta[5], munus suum adimplere pergit. Quae Commissio formam, officia et normas agendi habeat, quae Romanus Pontifex ipsi attribuere voluerit.

[5] Cfr Ioannes Paulus Pp. II, Litt. ap. Motu proprio datae Ecclesia Dei (2 iulii 1988), 6: AAS 80 (1988), 1498.

Art. 12. Eadem Commissio, ultra facultates quibus iam gaudet, auctoritatem Sanctae Sedis exercent, vigilando de observantia et applicatione harum dispositionum.

Quaecumque vero a Nobis hisce Litteris Apostolicis Motu proprio datis decreta sunt, ea omnia firma ac rata esse et a die decima

quarta Septembris huius anni, in festo Exaltationis Sanctae Crucis,
servari iubemus, contrariis quibuslibet rebus non obstantibus.
Datum Romae, apud Sanctum Petrum, die septima mensis Iulii,
anno Domini MMVII, Pontificatus Nostri tertio.

BENEDICTUS PP. XVI

XVI. Benedek pápa SUMMORUM PONTIFICUM motu proprio kiadott apostoli levele

A Pápáknak mind a mai napig gondjuk volt arra, hogy Krisztus Egyháza az Isteni Fölségnek méltó kultuszt ajánljon fel „névének dicséretére és dicsőségére” és „egész Anyaszentegyháza javára”.

Ôsidôktôl fogva és a jövôben is igazodni kell ahhoz az elvhez, „mely szerint minden egyes részegyháznak összhangban kell lennie az egyetemes Egyházzal, nem csupán a hit tanítása és a szentségi jelek, hanem az apostoli és azóta folytonos hagyomány által egyetemesen elfogadott szokások tekintetében is, melyeket nemcsak a tévedés elkerülése végett kell megtartani, hanem az átadandó hit épsége érdekében is, mert az Egyház imádságának törvénye megfelel a hite törvényének.”[1]

A Pápák közül, akik a kellô gondot fordították a liturgiára, kiemelkedik Nagy szent Gergely, aki biztosította, hogy mind a katolikus hitet, mind pedig az istentiszteletnek és a kultúrának a rómaiak által a korábbi századokban felhalmozott kincseit továbbadják. Elrendelte a szent liturgia – a szentmise és a zsoltó – formájának rögzítését és megôrzését úgy, ahogy azt Róma városában ünnepelték.

Nagyon támogatta a Szent Benedek regulája szerint élô szerzeteseket és szerzetesnôket, akik az evangélium hirdetésével együtt életükkel mutatták meg mindenütt a Regulának azt a nagyon üdvös szabályát, hogy „Isten ügyének semmit nem szabad elébe helyezni” (43. fej.). Ily módon a római szertartású szent liturgia sok népnek nemcsak a hitét és jámborságát, hanem a kultúráját is megtermékenyítette. Történelmi tény ugyanis, hogy az Egyház latin liturgiájának különbözô formái a keresztény idôszámítás minden korszakában sok szentet segítettek a lelki életben, és sok népet erősítettek meg a vallásosság erényében és tettek termékenyvé a jámborságban. Hogy pedig a szent liturgia e feladatnak jobban megfeleljen, a századok folyamán sok más Római Pápa egész különleges gondot fordított rá, kik közül kiválik Szent V. Pius, aki a Trienti Zsinat készítését követve nagy lelkipásztori buzgósággal az Egyház egész kultuszát megújította, a javított és „az Atyák normája szerint összeállított” liturgikus könyveket kiadatta és az egész latin Egyház használatára átadta.

A római ritus liturgikus könyvei között nyilvánvalóan kiemelkedik a Római Misekönyv, amely Róma városában alakult ki, s a késôbbi századok során öltött olyan formákat, amelyek nagy hasonlóságot

mutatnak az újabb időkben megjelent alakjával.

„Idők múltán a Római Pápák ugyanezt a célkitűzést követték, amikor [ezt a Misekönyvet] az újabb korokhoz alkalmazták, vagy szertartásokat és liturgikus könyveket rendeltek el, s végül századunk

(a 20. század!) elején már átfogóbb megújulást valósítottak meg”. [2]

Így jártak el elődeink: VIII. Kelemen, VIII. Orbán, Szent X. Pius [3],

XV. Benedek, XII. Pius és Boldog XXIII. János pápák.

Legutóbb a II. Vatikáni Zsinat fejezte ki azt a kívánságot, hogy újra föl kell éleszteni az istentisztelet megbecsülését és gondos végzését, s igazítani kell korunk követelményeihez. E kívánságtól indítva

Elődünk, VI. Pál pápa az összeállított és részben megújított liturgikus könyveket 1970-ben a latin Egyház számára jóváhagyta. E köny-

[2] II. János Pál pápa: Vicesimus quintus annus apostoli levél 1988. dec. 4., 3: AAS 81 (1989), 899.

[3] Uo.

veket a világon mindenütt nagyon sok nemzeti nyelvre lefordították,

s a püspökök, papok és hívek szívesen fogadták. II. János Pál

pápa a Római Misekönyv harmadik editio typicáját hagyta jóvá. Így

a Római Pápák azért dolgoztak, hogy „a liturgia épülete [...] ismét épségben és szépségben ragyogjon”. [4]

Bizonyos régiókban azonban sok hívő olyan szerető érzülettel ragaszkodott és ragaszkodik ma is a korábbi liturgikus formákhoz,

melyek mélyen áthatották lelki kultúrájukat, hogy II. János Pál pápa e

hívők iránt érzett lelkipásztori gondoskodástól indítva 1984-ben egy

külön engedéllyel (indultum) az Istentiszteleti Kongregáció Quattuor

abhinc annos levelével felhatalmazást adott a Boldog XXIII. János

pápa által 1962-ben kiadott Misekönyv használatára; 1988-ban

pedig ugyancsak II. János Pál pápa „Ecclesia Dei” kezdetű motu

proprio kiadott apostoli levelével buzdította a püspököket, hogy e

lehetőséggel minden ezt kérő hívő javára széles körben és nagylelkűen éljenek.

Az ilyen hívők kéréseit már Elődünk, II. János Pál pápa hosszasan

megfontolta, s miután mi is meg-hallgattuk a Bíboros Atyákat a

2006. március 23-án tartott konzisztóriumon, mindent gondosan

mérlegelve, a Szentlélek segítségül hívása után, Isten segítségével

jelen Apostoli Levelünkkel a következőket rendeljük el:

1. cikkely. A VI. Pál pápa által közzétett Római Misekönyv a latin szertartású katolikus Egyház „lex orandi”-jának rendes kifejeződése.

A Szent V. Pius által közzétett és Boldog XXIII. János által újra kiadott

Római Misekönyv pedig úgy tekintendő, mint az Egyház ugyanezen

„lex orandi”-jának rendkívüli kifejeződése, és tiszteletreméltó

[4] Szent X. Pius pápa: Abhinc duos annos motu proprio apostoli levél 1913. okt.

23.: AAS 5 (1913); 449–450; vö. II. János Pál pápa: Vicesimus quintus annus

apostoli levél 1988. dec. 4., 3: AAS 81 (1989), 899.

és régi használata következtében kellő tiszteletben kell tartani. Az

Egyház „lex orandi”-jának e két kifejeződése a legkevésbé sem vezet

az Egyház „lex credendi”-jének megoszlására; ugyanis az egyetlen

római szertartás két gyakorlatát képviselik. Éppen ezért a Római

Misekönyv Boldog XXIII. János által kiadott és soha be nem tiltott

editio typicája szerinti Szentmisét mint az Egyház liturgiájának

rendkívüli formáját szabad ünnepelni. Azoknak a feltételeknek a helyébe

pedig, melyeket a korábbi Quattuor abhinc annos és Ecclesia

Dei dokumentumok e Misekönyv használatához előírtak, a következők

lépnek:

2. cikkely. A nép részvétele nélkül ünnepelt szentmisénél bármely

latin szertartású katolikus pap, akár egyházmegyes, akár szerzetes, használhatja a Boldog XXIII. János által 1962-ben kiadott, vagy a VI. Pál pápa által 1970-ben közzétett Római Misekönyvet, mégpedig bármelyik napon, kivéve a Szent Háromnapot (Nagycsütörtök, Nagypéntek, Nagyszombat). Az efféle, egyik vagy másik Misekönyv szerinti misézéshez a papnak sem az Apostoli Szentszéktől, sem saját Ordináriusától semmiféle engedélyre nincsen szüksége.

3. cikkely. Ha megszentelt élet intézményei vagy az Apostoli élet társaságai, akár pápai, akár egyházmegyei jogúak, saját kápolnájukban közösségi vagy konventmiséiken miséjüket az 1962-ben közzétett Misekönyv szerint akarják végezni, megtehetik. Ha egyes közösségek vagy az egész Intézmény, illetve Társaság a szentmisét gyakran, többnyire vagy huzamosan így kívánja végezni, a döntést a nagyobb előjárók hozzák meg a jog szabályai szerint és a részleges törvények és szabályzatok alapján.

4. cikkely. A 2. artikulusban említett szentmiséken a jogszabályok megtartásával olyan krisztushívők is részt vehetnek, akik ezt önként kérik.

5. cikkely.

1. § Azokon a plébániákon, ahol állandó jelleggel jelen van a korábbi liturgikus hagyományhoz ragaszkodó hívők csoportja, a plébános fogadja szívesen az 1962-ben kiadott Misekönyv szerinti szentmisére vonatkozó kéréseiket. Ő maga ügyeljen arra, hogy e hívek java összhangban legyen a rendes lelkipásztori gondoskodással, a püspök irányítása alatt a 392. kánonnak megfelelően, elkerülve a széthúzást és ápolva az egész Egyház egységét.

2. § A Boldog XXIII. János Misekönyve szerinti misézésnek helye lehet hétköznapiokon; vasárnap és ünnepnapokon is bemutatható egy ilyen szentmise.

3. § Hívők vagy papok kérésére a plébános ilyen rendkívüli formájú szentmiséket különleges alkalmakkor is megengedhet, mint pl. házasságkötés, temetés, vagy más alkalommal, pl. búcsújáráskor.

4. § A Boldog XXIII. János Misekönyvét használó papoknak alkalmasnak kell lenniük a szentmise bemutatására és nem állhatnak misézési tilalom alatt.

5. § Olyan templomokban, melyek nem plébánatemplomok, és szerzetesközösséghez sem tartoznak, a fenti engedély megadása a templomigazgatóra tartozik.

6. cikkely. A Boldog XXIII. János Misekönyve szerint néppel bemutatott szentmisében az olvasmányok népnyelven is olvashatók az Apostoli Szentszék által jóváhagyott kiadásokból.

7. cikkely. Ha az 5. cikkely 1. §-ában szereplő hívők valamely csoportja a plébánostól nem kapja meg kérése teljesítését, értesítse a dologról a Megyéspüspököt. A Püspököt nagyon kérjük, hogy hallgassa meg kívánságukat. Ha képtelen gondoskodni az ilyen szentmiséről, terjessze fel az ügyet az „Ecclesia Dei” pápai bizottsághoz.

8. cikkely. Ha a püspök teljesíteni óhajtja a laikus hívők ilyen kérését, de különböző okok akadályozzák, az ügyet az „Ecclesia Dei” pápai bizottságra bízhatja, mely tanácsot és segítséget fog nyújtani neki.

9. cikkely.

1. § Ugyanígy a plébános, mindent jól mérlegelve, engedélyt adhat

a korábbi rituálé használatára a keresztség, a házasság, a gyónás és a betegek kenete szentségének kiszolgáltatásakor, ha a lelkek java ezt indokolja.

2. § Az Ordináriusok felhatalmazást kapnak arra, hogy a bérmlás szentségét a régi Pontificale Romanum szerint szolgáltatassák ki, ha a lelkek javát ez szolgálja.

3. § A szent rendekben lévő klerikusok használhatják a Boldog XXIII. János pápa által 1962-ben kiadott Breviáriumot.

10. cikkely. A helyi Ordinárius, ha alkalmasnak látja, az 518. kánon értelmében felállíthat személyi plébániát a régebbi római ritus szerinti liturgia végzésére, vagy kinevezhet ilyen templomigazgatót, illetve lelkészt nevezhet ki, megtartva a jog előírásait.

11. cikkely. A II. János Pál pápa által 1988-ban felállított „Ecclesia Dei” pápai bizottság [5] folytatja feladatának teljesítését. E Bizottságnak olyan szervezete, feladatai és eljárás módjai lesznek, amelyeket a Római Pápa szabadon határoz meg.

[5] Vö. II. János Pál pápa: Ecclesia Dei motu proprio apostoli levél 1988. júl. 2, 6: AAS 80 (1988), 1498.

12. cikkely. Ugyanez a Bizottság már meglévő fakultásai mellett a Szentszék joghatóságát fogja gyakorolni, felügyelve a jelen rendelkezések megtartására és alkalmazására.

Megparancsoljuk, hogy mindaz, amit a jelen motu proprio kiadott apostoli levelünkkel elrendeltünk, érvényes és jogerős legyen, és hogy a folyó év szeptember 14-étől, a Szent Kereszt Felmagasztalásának ünnepétől kezdve tartsák meg; minden ellenkező rendelkezés hatályát veszti.

Kelt Rómában, Szent Péternél,
július 7-én, az Úr 2007. évében, pápaságunk 3. esztendejében.

XVI. Benedek pápa